

PROFESNÍ IDENTITA UČITELE: DETERMINANTY A TRANSFORMACE PERSPEKTIVOU KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU

TEACHER'S PROFESSIONAL IDENTITY:
DETERMINATION AND TRANSFORMATION
THROUGH THE LENS OF QUALITATIVE RESEARCH

Miroslav Jurčík

Klíčová slova: *profesní identita, učitel, kvalitativní výzkum*

Keywords: *professional identity, teacher, qualitative research*

Cíle v ČJ

Cílem studie je zmapovat aktuální dosavadní stav bádání v oblasti profesní identity učitelů.

Teoretická východiska v ČJ

Profesní identita je v literatuře posledních dvaceti let reflektována coby poměrně známý problém. Její definice však stále není jednoduchá. Ve svých původních východiscích jsem předpokládal definici dle Švaříčka (2009), kdy je profesní identita pedagoga formována osobní a sociální identitou jedince. Ze zahraničních studií však vyplývá, že problém je mnohem komplexnější. Klíčovou roli ve formování profesní identity učitele může sehrávat také učitelova zkušenost se školou z pozice žáka, touha učit, první modelová hodina během studia na VŠ nebo první vyučovaná hodina v praxi ve škole. (Bolívar, 2004) Za pravdu v definování identity dává Švaříčkovi (2009) i Beijaard (2000). Identita učitele sestává ze tří sub-identit: učitel jako expert ve svém předmětu, pedagogický expert a didaktický expert.

Metodologie v ČJ

Jedná se o přehledovou studii, která pomocí rešerše převážně zahraničních studií mapuje stav bádání v oblasti profesní identity učitelů.

Závěry v ČJ

Profesní identita je stále se vyvíjející proces, kdy skrze interpretaci a reinterpretaci svých příběhů (narativů) je profesní identita učitele formována. Velkou roli hrají klíčové události v profesní kariéře jako první kontakt s praxí apod. V souvislosti s osobní a sociální identitou profesní identita definuje učitele. Mnozí autoři se domnívají, že profesní identita je mnohočetná, sestává tedy z více identit. Tyto mohou spolu interagovat a v průběhu času i edukačního kontextu nabývat na váze. Jedna z teorií dělí tyto sub-identity učitele na pedagogického, didaktického a oborového experta.

Souhrn příspěvku v AJ

The main aim of this study is to describe forms of professional identity among school teachers. Professional identity is formed by personal and social identity and changes with teacher's career path. The identity is also influenced by teacher's life story. Many authors believe that teacher's identity consists of multiple identities. One of them divides them into three parts: subject matter expert, pedagogical expert and didactical expert.

Bibliografie

- Beijaard, D., Verloop, N., & Vermunt, J. D. (2000). Teachers' perceptions of professional identity: an exploratory study from a personal knowledge perspective. *Teaching And Teacher Education*, 16, 749-764.
- Bolívar, A., Domingo, J., & Pérez-García, P. (2014). Crisis and Reconstruction of Teachers' Professional Identity: The Case of Secondary School Teachers in Spain. *The Open Sports Science Journal*, 7, (Suppl-2, M4), 106-112.
- Švaříček, R. (2009). *Narativní a sociální konstrukce profesní identity učitele experta*. (Disertační práce). Brno.